

VALTRA TEAM

+ 5. generasjon A-serie
**Nye funksjoner etter
ønske fra kundene**

side 09

+ Kontrollsystem
for frontlaster
**Målvekt integrert
med SmartTouch**

side 12

+ **Utvikler
autonom
traktor for
Forsvaret**

page 15

5. generasjon N- og T-serie

FØRSTEKLASSES TRAKTOROPPLEVELSE

side 06

LEDER

STORE FORVENTNINGER

Valtra feirer 70-årsjubileum med en av de største lanseringene på mange tiår. I fjor kom Valtra G-serie i femte generasjon og der ble Valtra G135 Versu kåret til Tractor of the Year i klassen for flerbrukstraktorer. Tidligere i år ble 5. generasjon A-serie introdusert, og den 16. april kunne vi endelig avduke den nye N-serien og T-serien, som du kan lese mer om i dette nummeret.

Takket være dyktige medarbeidere i alle ledd, fra fabrikken i Finland til salg og service her hjemme, endte vi opp med en markedsandel på 22,9 prosent og Valtra ble Norges mest solgte traktor i 2020. Nå hviler vi aldri på laurbærene, men ser alltid fremover mot neste sving. Det kan du lese om i to artikler som tar for seg 70-årsjubileet. **Bjarne Kalberg** fra Jæren er jevngammel med Valtra, men har ingen planer om å pensjonere seg. Vår egen **Tor Jon Garberg** husker godt Mezzo-lanseringen på Røros samme år som Valtra feiret 40-årsjubileum i 1991, men ser heller fremover enn bakover.

Verden preges fortsatt av korona-situasjonen. Likevel er Valtra-forhandlerne i Norge optimistiske og utvikler egen salgs- og serviceorganisasjon som tilfredsstillter kundens behov. Pandemien har også vist hvor viktig den norske bonden er, og forhåpentligvis øker fokuset på effektiv produksjon av norske råvarer i tiden fremover. Takk for innsatsen og takk for tilliten.

Trond Kjempkjenn
ADMINISTRERENDE DIREKTØR, EIKMASKIN AS

ENDRINGER I LANDBRUKET ENDRER OGSÅ BRUKEN AV TRAKTORER

16

I DETTE NUMMERET:

- 03** Nytt smart-display på A-stolpen
- 04** G135 Versu er Tractor of the Year
- 05** Smånytt
- 06** 5. generasjon tilfredsstillter forventningene
- 10** Ingen planer om å pensjonere seg
- 11** Bedre enn å slå Ove Aunli
- 12** Precision Lift & Load: sikker, effektiv og brukervennlig
- 14** Skreddersydd servicebil gir assistanse også på jordet
- 15** Norskutviklet selvkjørende Valtra

03

14

20

- 16** Fremtidens landbruk handler om effektiv dyrking
- 19** 70 år med fargerik Valtra-historie
- 20** Tollaksen Skogsservice er rigget for skogsarbeid
- 21** Oppdal: Brødre satser på familiegården
- 22** Felles interesse for gamle Valmet-traktorer
- 23** Valtra Collection
- 24** Valtra-modeller

LCD-skjermbildet øverst på displayenheten viser hastigheter, temperaturer, væsknivå og tid.

Lysstyrken på displayet justeres i henhold til lyset i omgivelsene og kan dempes helt om natten (med unntak av nøkkelinformasjon).

LED-skjermbildene i midten og nederst viser indikatorer og varsellamper.

Det nye Smart-displayet betjenes med den brukervennlige bryteren til høyre for rattstammen.

Det store TFT-skjermbildet i midten viser viktige traktor- og redskapsfunksjoner i et format valgt av føreren.

NYTT SMART-DISPLAY – ENDA MER LETTLEST

En av de mest synlige nye funksjonene på 5. generasjon N- og T-serie traktorer er det nye displayet på A-stolpen, der all viktig informasjon vises i klare farger.

Det nye Smart-displayet erstatter det tradisjonelle instrumentpanelet bak rattet. Samtidig har hele den fremre delen av førerhuset blitt fullstendig redesignet.

Øverst på displayet vises alltid standardinformasjon, for eksempel kjørehastighet, motorturtall og tid. Under

det kan føreren velge informasjon for å kontrollere traktor og redskap i ønsket format, samt annen informasjon som til enhver tid er nødvendig.

Det samme displayet kan også brukes for å foreta alle innstillinger for motor, hydraulikk og transmisjon på HiTech- og Active-modeller. Displayet viser innstillingene og girene tydelig, noe som gjør det enkelt å optimalisere traktorens ytelse. •

NEWS

Valtra G135 Versu med SmartTouch ble kåret til Best Utility-traktor under Tractor of the Year.

G-serien kåret til Tractor of the Year

Den nye Valtra G135 Versu er kåret til Tractor of the Year for 2021 i kategorien Best Utility – beste flerbrukstraktor. Juryen tildelte prisen til den traktoren over 70 hestekrefter som tilbyr de beste løsningene tilgjengelig på markedet.

Valtra G-serien med modeller i effektområdet 105–135 hestekrefter ble introdusert høsten 2020 og har mange av de avanserte funksjonene til større traktorer. Den er fra grunnen av konstruert for å være en allsidig traktor på gårder med mange og varierte frontlasteroppgaver. Versu-modellene har Powershift-transmisjon og brukervennlig SmartTouch-brukergrensesnitt. G-serien tilbyr også en rekke smart farming-funk-

sjoner som tidligere kun har vært tilgjengelig på større modeller

Tractor of the Year er bransjens mest prestisjefylte utmerkelse.

Juryen består av 27 europeiske traktorjournalister, som hver representerer sitt eget land. I følge tradisjonen har jurymedlemmer muligheten til å prøvekjøre finalistene i realistiske forhold ute på jordet. Det er fire tildelingskategorier: Tractor of the Year, Best Utility, Best Specialized and Sustainable Tractor of the Year. Best Utility-kategorien er for firesylindrede traktorer med mer enn 70 hestekrefter, kategorien Specialized for traktorer til fjell-, vin- og fruktgårder, og kategorien Sustainable Tractor of the Year kårer årets mest miljøvennlige traktor. •

NYTT LOGISTIKKSENTER I FULL GANG

Det nye 10 000 m² store logistikk-senteret ved Suolahti-fabrikken ble fullt operativt ved årsskiftet. Logistikk-senteret har håndtert alle delene som trengs på samlebandet siden august. Siden årsskiftet har alle delene som trengs på monteringslinjene også gått gjennom logistikk-senteret.

Håndteringen av deler som kommer inn på lageret og blir levert til samlebandet er halvautomatisert. SAP-systemet vet nøyaktig hva slags tilbehør og utstyr hver enkelt kunde har valgt til traktoren sin, og bruker lys for å styre «samleren» til de riktige delene, plukke opp riktig antall og plassere delene på rett sted i samle-voggen. Voggen følger automatisk samleren.

– Det nye logistikk-senteret kan håndtere et større antall deler langt mer effektivt enn tidligere system. Deler blir nå losset innendørs, noe som forbedrer arbeidsforholdene og beskytter kvaliteten på delene. Sikkerheten har også forbedret seg betydelig med mindre gaffeltruck-trafikk i fabrikken, sier logistikksjef **Tommi Terävä.**

Rundt 1 000 paller med deler ankommer det nye logistikk-senteret hver dag. Hyllene i logistikk-senteret er 11 meter høye, og bygningen har et volum på 100 000 m³. Til sammen lagrer det nye logistikk-senteret rundt 10 000 forskjellige deletyper. •

Internett: valtra.no

VALTRA TEAM

Sjefsredaktør Katja Vuori, Valtra Inc., katja.vuori@agcocorp.com **Edition** Tommi Pitenius, Markkinointiviestintä Pitenius Oy, tommi@pitenius.fi
Redaksjon Marc de Haan, Mechan Groep, m.de.haan@mechangroep.nl // Izabela Zielinska, AGCO Sp. z o.o., izabela.zielinska@agcocorp.com // Annachiara Zaltron, annachiara.zaltron@agcocorp.com // Siegfried Aigner, AGCO Austria GmbH, siegfried.aigner@agcocorp.com // Charlotte Morel, AGCO Distribution SAS, charlotte.morel@agcocorp.com // Christian Keßler, AGCO Deutschland GmbH, christian.kessler@agcocorp.com // Sarah Howarth, AGCO Limited, sarah.howarth@agcocorp.com // Tor Jon Garberg, Eikmaskin AS, torjon.garberg@agcocorp.com // Alexander Löwenberg, Valtra Inc., alexander.loewenberg@agcocorp.com // Kevin Schüller, Maternaco NV/SA, schuler@maternaco.be // **Utgiver** Valtra Oy Ab, Valmetinkatu 2, 44200 Suolahti **Koordinering** Viestintätoimisto Medita Oy **Layout** Juha Puikkonen **Trykk** Grano Oy **Foto** Valtra hvis ikke annet er angitt

Valtra er et verdensomspennende varemerke i AGCO

Nytt fra forhandlerne våre

Eiksenderet Bodø flyttet i august 2020 inn i nye lokaler på Rønvikleira, sentralt i Bodø. Med nytt og moderne verksted og bedre plass står de klare til å ta i mot Valtra-kunder til en god kundeopplevelse.

Maskinsenteret har investert 30 millioner kroner i nytt anlegg på Kaupanger i Sogndal kommune. Nybygget er på 2.200 m² og verkstedkapasiteten er firedoblet, i tillegg til større butikk og stort showroom. Etter innflytting i august har de opplevet sterk vekst.

Akershus Traktor Toten åpnet dørene 6. april på Skaugerud. Den nye avdelingen består av deleansvarlig **Roy Håvard Lundbye**, service-mann **Jens Opperud** og selgerne **Torstein Sjøheim** og **Geir Emilsen**. I tillegg til traktorer får du et utvalg butikkvarer.

Eiksenderet Sømna tilbyr nå Valtra. De har flyttet inn i nye lokaler som er bedre tilrettelagt for å ivareta kundenes behov. Du finner dem i Kystveien 69.

Eiksenderet Hægeland flyttet før sommeren i fjor inn i nye lokaler i Setesdalsvegen 880. Her har de blant annet fått bedre plass til utstilling og delelager.

Møt oss på Instagram

Valtra Norge er også på Instagram. Følg oss på [instagram.com/valtranorge/](https://www.instagram.com/valtranorge/)

Møt selgerne

I jubileumsåret vil vi gjerne presentere noen av selgerne dere møter ute hos forhandlernetverket i det daglige.

Tor Vaet begynte som omreisende service-mann i 1995, ble selger i 2000 og Valtra-selger i 2008. I dag jobber han hos Akershus Traktor på Vinstra. Med nye og brukte modeller har han solgt opp mot 1300 traktorer i karrieren.

– Jeg er født og oppvokst på gård med melkeproduksjon og utdannet meg som landbruksmekaniker. Fram til 1995 jobbet jeg som mekaniker på anleggsmaskiner, forklarer han.

Han driver selv gård og har sammen med kone og tre voksne sønner nok å fylle dagene med.

– I tillegg til gårdsdriften er jeg glad i fiske og harejakt med dunker. Jeg trives utrolig godt som Valtra-selger og møter mange trivelige folk i jobben, sier Vaet.

Rolf Bjørkestøl hos Eiksenderet Hægeland har solgt Valtra siden 2005 og har blitt kåret til verdens beste Valtra-selger av fabrikken de siste tre årene.

– I fjor hadde vi en markedsandel i Agder på hele 41 prosent. Valtra er et godt innarbeidet varemerke som med sitt gode rykte og solide konstruksjon har gode bruktpriiser.

Bjørkestøl bor på et småbruk utenfor Mandal, der han har noen sauer.

– Jeg liker å stelle hjemme på gården når jeg ikke jobber. Det blir lite fritid ellers. Jeg er mye ute på farten hos kunder i Agder, og er heldig som får treffe så mange hyggelige mennesker i jobben min, forteller han.

5. generasjon N- og T-serie

FØRSTEKLASSES TRAKTOROPPLEVELSE

N- og T-serien er nå i 5. generasjon. Nydesignede førerhus, nytt utseende, nye transmisjons- og motorfunksjoner, samt helt nytt Smart Display gjør det usedvanlig enkelt å bruke den nyeste teknologien.

TEKST TOMMI PITENIUS FOTO VALTRA ARCHIVE

5. generasjon N- og T-serie tilbyr en første-
klasses traktoropplevelse.

De nye LED-kjørelysene er det mest
åpenbare kjennetegnet sett utenfra på den
nye generasjonen N- og T-serie traktorer.

Førerhuset på den nye N- og T-serien er grundig oppdatert. Instrumentene er flyttet fra rattstammen til A-stolpen. Dette gir bedre sikt både forover og til instrumentene. Det omtrent 15 x 40 centimeter store Smart-displayet betjenes fra under rattet.

På HiTech og Active-modeller foretas innstillinger for motor, transmisjon, hydraulikk og andre systemer på det nye Smart-displayet. På alle modeller kan det brukes til å vise grunnleggende instrumenter og varsellamper, samt for å vise informasjon valgt av føreren.

Et mørkt Premium-interiør med den aller beste kvalitet er tilgjengelig som tilleggsutstyr. Dette inkluderer skinntrukket ratt, delvis forkrommede pedaler og gummipolstring i bunnen av oppbevaringsrommene.

Allerede når du klatrer inn i førerhuset på en 5. generasjons N- eller T-serie, er det lett å merke at traktoren er grundig modernisert. Det første som fanger blikket er den nye rattstammen og Smart Displayet på høyre frontstolpe i førerhuset. Dette styrer flere traktorfunksjoner, spesielt på HiTech- og Active-modellene.

Ytterligere forbedringer merkes under kjøring. Det er enkelt å starte opp i B- og C-gruppen, selv med tung belastning, takket være den nye Start Boost-funksjonen. Veksling mellom gruppegirene er nå raskere, noe som merkes spesielt i transport. Motoreffekten er ellers den samme.

Nå har Direct- og Versu-modellene et enda mer lettlest Smart-Touch-display. SmartTouch har også en ny hjelpefunksjon som gir enkel assistanse med forskjellige funksjoner. På Active- og HiTech-modeller gjøres nå innstilling av

traktoren ved hjelp av det nye displayet på A-stolpen. Med dette videreføres tradisjonen med Smart-Touch – som bransjens enkleste og mest brukervennlige kontrollsystem.

Nytt utseende i førerhuset

Rattstammen er nykonstruert. Rattet er litt større enn før, men fremdeles like praktisk, noe som er karakteristisk for Valtra traktorer. Rattstammen har lysbrytere til venstre bak rattet. Fingerspaken for vindusviskere sitter på høyre side, mens vendegirspaken nå sitter litt foran spaken for justering av ratt foroverbakover. Spaken går nå automatisk tilbake til midtposisjonen etter at du har valgt retning. På denne måten er spaken alltid klar i riktig posisjon, selv om kjøreretningen ofte endres med SmartTouch-spaken.

Det nye displayet erstatter den tradisjonelle instrumentgruppen på alle 5. generasjon N- og T-serietraktorer. Føreren kan velge informasjonen som trengs for arbeidssituasjo-

nen på displayet, akkurat som med SmartTouch. På HiTech- og Active-modeller gjør det nye displayet det enklere enn noensinne å endre innstillinger og parametere for motor, transmisjon, hydraulikk og andre systemer. På Versu og Direct-modeller foretas alle justeringer fra Smart-Touch-berøringsdisplayet, mens A-stolpedisplayet gjør det enkelt å overvåke utvalgte data.

Nytt førerhus forbedrer produktiviteten

Det nye førerhuset er enda mer komfortabelt og gir mer produktivt arbeid. På SmartTouch-modeller er høyre side av førerhuset helt redesignet, og setet svinger seg enda mer mot høyre. Det høyre sidepanelet har også en praktisk telefonholder og USB-ladepunkter (tilleggsutstyr) for mobiltelefoner, nettbrett og andre elektroniske enheter. Den øvre delen av ryggstøtten på Evolution-setet på den nye generasjonen Valtra følger føreren og gir

også støtte når føreren delvis snur seg for å følge med bakmontert redskap.

Et mørkt Premium-interiør med den aller beste kvalitet er tilgjengelig som tilleggsutstyr. Dette inkluderer for eksempel skinntrukket ratt, delvis forkrommede pedaler og gummipolstring i bunnen av oppbevaringsrommene.

Teknologi som gjør arbeidet lettere

5. generasjon N- og T-serie traktorer har mange funksjoner for å gjøre

arbeidet lettere. Skifte av gruppegir har blitt mykere takket være ny programvare og komponenter. Når transmisjonstemperaturen overstiger 30 °C kan det foretas hurtigskift av gruppegir.

Auto U-Pilot kombinerer Valtras innovative vendeteigssystem med Valtra Guide automatisert styring. Auto U-Pilot registrerer når traktoren nærmer seg vendeteigen, og kobler inn den førerprogrammerte sekvensen automatisk.

Frontlysene betjenes nå fra det nye panelet til venstre for rattet.

Kjørelysene slås på automatisk når det startes opp hvis ikke andre lys er valgt. Føreren kan velge om hun/han vil bruke de øvre eller nedre frontlysene og om de begge skal ha fjernlys. •

Valtras vendegirspak har blitt oppdatert.

N-serien	Standard hk	Standard Nm	Boost hk	Boost Nm
N135	135	570	145	620
N155eco	155	610	165	660
N175	165	680	201	800

Alle modellene har en 4,4 eller 4,9 liters AGCO Sisu Power-motor. Transmisjonen er HiTech, Active, Versu eller Direct.

T-serien	Standard hk	Standard Nm	Boost hk	Boost Nm
T145	145	640	170	680
T155	155	680	180	740
T175eco	175	740 / 850	190	780 / 900
T195	195	800	210	870
T215	215	870	230	910
T235	235	930	250	1000
T235 Direct	220	900	250	930
T255	235	930	271	1000

T145- og T155-modellene drives av en seks-sylindret 6,6-liters AGCO-motor, mens T175–T255-modellene har en seks-sylindret 7,4-liters AGCO-motor. Transmisjonen er HiTech, Active, Versu eller Direct, bortsett fra T255-modellen, som kun er tilgjengelig med Powershift-transmisjon.

A-SERIEN GÅR INN I 5. GENERASJON

løpet av få år er det blitt bygget flere 4. generasjon A-serie traktorer ved Suolahti-fabrikken i Finland enn hele forrige A3-generasjon. Nå introduserer Valtra 5. generasjon A-serie. 4. generasjon A-serie vant prisen Machine of the Year to ganger, i 2017 og 2019. Nå går denne populære modellen inn i sin 5. generasjon med mange nye funksjoner som er utviklet etter ønske fra kundene.

Modellsortimentet består fortsatt av syv modeller, som alle er tilgjengelige som GL-versjoner med en brukervennlig mekanisk transmisjon. De mest populære modellene på 105 og 115 hestekrefter er også tilgjengelige med firetrinns Powershift. Transmisjonene på disse HiTech 4-modellene styres helt elektronisk. Alle modellene har Valtras velkjente vendegir med integrert parkeringsbrems.

– Det har blitt enda mer effektivt og komfortabelt å betjene A-serien. Powershift er tilgjengelig på flere modeller, betjeningen av frontlaster er også oppgradert på GL-versjoner. Motoreffekten på de firesylin-

drede modellene er økt med 5 hk, og serviceintervallet har økt til 600 timer, forteller **Marko Ojalehto**, produktspesialist med ansvar for den nye A-serien.

Over halvparten av traktorene i A-serien leveres med fabrikkmontert frontlaster. Dermed er mange av oppgraderingene utviklet for å gjøre bruk av frontlasteren enda enklere, for eksempel Powershift og oppdatert armlene – kjent fra HiTech 4-modellene.

Flere Powershift-trinn og avansert motor

Tre-sylindrede A75–A95-modeller kan nå spesifiseres med HiTech 2-transmisjonen med to Powershift-trinn, noe som gjør spesielt feltarbeid mer produktivt. Det gir i tillegg lavere motorturtall i transport. HiTech 2-versjoner har totalt 24 gir forover og 24 gir bakover.

På firesylindrede modeller er motoreffekten økt med fem hestekrefter og tilsvarer nå modellbetegnelsen. Mindre modeller har fremdeles en tresylindret motor. Alle motorene oppfyller utslippsstandardene

5. generasjon A-serie har oppgradert motor, transmisjon og styling.

i Stage V og har nå dieselpartikkelfilter (DPF) i tillegg til SCR-injeksjon, men ingen resirkulering av eksos (EGR). Motorturtall og effekt kan reguleres enda mer presist takket være ny gasspedal. Økt serviceintervall fra 500 til 600 timer sparer kostnader, samtidig som produktiv arbeidstid økes.

A-serien er tilgjengelig med enten trykkluft eller hydraulisk tilhengerbrems. Det kostnadseffektive hydraulikksystemet oppdager automatisk om bremsene som er koblet til, er standard én-krets eller to-krets. •

Nye funksjoner på 5. generasjon A-serie:

- 5 hestekrefter mer på A105–A135-modellene
- 2 Powershift-trinn er tilleggsutstyr på A75–A95-modeller
- AutoTraction kan slås av og på med en bryter
- To-krets hydrauliske brems.
- Nytt multifunksjonelt armlene også på GL-modeller
- Oppgraderte Stage V-kompatible motorer
- 600 timers serviceintervall
- Nydesignet panser
- Nye hjul
- Kraftuttaksbetjening på baksjerm på HiTech 4 modellene (tilleggsutstyr)
- Valtra Connect fjernovervåking som tilleggsutstyr
- Automatisk hovedstrømbryter i tenningsbryteren

A-serien	A75	A85	A95	A105	A115	A125	A135
Motor	AGCO Power 33-MB-TN-D5 3 cyl / 3,3 l			AGCO Power 44-MB-TN-D5 4 cyl / 4,4 l			
Overføring	4WD, 12+12, HiTech (Power Shuttle), valgfritt kryppgir (24+24)						
	24+24 Powershift			16+16 Powershift			
PTO	2 hastigheters			2 eller 3 hastigheters PTO			
Løftekraft	3000 kg			4300 kg		5200 kg	
Pumpekapasitet	65 l/min			98 l/min			
Akselavstand	225 cm			243 cm		250 cm	
Vekt	3500 kg			4000 kg		4750 kg	
Effekt	75 hk 56 kW	85 hk 63 kW	95 hk 70 kW	105 hk 78 kW	115 hk 86 kW	125 hk 93 kW	135 hk 100 kW
Dreiemoment	315 Nm	350 Nm	355 Nm	435 Nm	455 Nm	520 Nm	540 Nm

Bjarne Kalberg er like gammel som Valtra og føler seg like sprek også. Han trives i traktorsetet på sin Valtra S353.

70 ÅR OG LIKE SPREK

Akkurat som Valtra har ikke Bjarne Kalberg fra Jæren tenkt å ta det roligere selv om han fyller 70 år. Tvert imot har han mange planer og retter blikket fremover. Neste år er det tross alt 30 år siden han kjøpte sin første Valmet-traktor.

TEKST LARS OVLIEN FOTO LARS OVLIEN / PRIVAT

– Siden 1992 har jeg kjøpt 15 forskjellige Valmet- og Valtra-traktorer, den siste var en Valtra N174 Direct som jeg kjøpte brukt nå i mars. En av traktorene har jeg faktisk kjøpt to ganger. Neste år har jeg 30-års-jubileum. Jeg burde jo tenkt meg om og kjøpte den første ett år tidligere, humrer **Bjarne Kalberg** fra Kvernaland på Jæren.

Han har overlatt driften av familiegården til svigerdatteren, slik at han kan konsentrere seg om jobben som sjåfør på grustaket han eier og leier ut driften av til Stangeland. Han har to Valtra S353 som går med henger, og de er akkurat like fine etter henholdsvis sju og åtte år.

– Jeg har kjørt nærmere 11.000 timer med den ene traktoren, og kunne jo forsvart å bytte den inn i en ny. Men så har jeg lyst til å se hvor mye den tåler. Valtra er en solid traktor, og bortsett fra å skifte topp-pakningen og fikse ventilene er denne like god.

Den store hobbyen er traktor-pulling sammen med sønnen **Torbjørn**. På hylla i garasjen står en rekke pokaler som viser at far og sønn mener alvor.

– Jeg hadde en Valmet 8100 på 90-tallet som jeg solgte. Så fikk jeg kjøpt den tilbake, og har satt den i stand og trimmet den. I de løpene vi har kjørt har vi vært i toppsjiktet.

Akkurat nå er den korona-fast i Danmark, der de skal gå over motoren og justere den. Da måler de også ytelsen, og jeg blir ikke overrasket om det er over 1000 hk. Vi gleder oss til pandemien er over så vi kan reise rundt og konkurrere igjen.

Kalberg er jevgammel med Valtra, og det har blitt titusener timer i Valtra-setet i løpet av 29 år. Akkurat som traktormerket han foretrekker, er han like sprek og fremoverlent.

– Jeg har ingen planer om å pensjonere meg, til det er jeg alt for glad i å holde på. Hvem vet om det ikke blir en Valtra nummer 15 også, sier han og smiler lurt. •

Tor Jon Garberg er svært takknemlig for å ha vært en del av Valtra-familien i over 30 år.

Garberg har opplevd mye spennende gjennom 30 år med Valtra. I 1994 dekorerte Valtra traktorer spesielt for OL på Lillehammer, som senere ble solgt til kunder. FOTO PRIVAT

BEDRE ENN Å SLÅ OVE AUNLI

Salgssjef Tor Jon Garberg har opplevd mye minneverdig på sine mer enn 30 år i Valtra-familien. Den internasjonale lanseringen av Mezzo-generasjonen på Røros i 1990 var til og med morsommere enn å slå Ove Aunli i langrenn.

TEKST LARS OVLIEN FOTO LARS OVLIEN / PRIVAT

– Jeg har hele livet hatt en genuin interesse for maskiner og landbruk og er svært takknemlig som har fått møte så mange flinke folk og har fått så mange flotte opplevelser verden rundt med Valtra, forteller **Tor Jon Garberg**, salgssjef Valtra i Norge.

Den joviale trønderen er oppvokst på gård i Buvika utenfor Trondheim, og begynte karrieren som avløser der. Med landbruksskole og ett år som agrotekniker startet han hos Felleskjøpet i 1981, og der begynte han å jobbe med Valtra.

– Den første Valtra-traktoren jeg var med på å selge var en Valmet 605. I 1989 fikk jeg regionansvaret for Trondheim, Oppdal og Røros, og etter hvert ble jeg salgssjef for mas-

kiner i Felleskjøpet Trondheim, som det het den gangen.

I 1999 ble han ansatt i Valtra Norge. Samme år overtok han og kona **Mari** en gård etter en slektning, og der driver de fortsatt kornproduksjon og kjører en Valtra N174 Direct. Når han ikke jobber går det mest i jakt og idrett.

– Jeg har vært aktiv spiller, dommer og leder i håndball i mange år og har barn som har drevet med dette. Jeg var også aktiv skiløper og hopper i ungdommen, og ved en anledning slo jeg faktisk **Ove Aunli**. Jeg har også drevet med oppdrett av engelske settere, men der har datteren min tatt over virksomheten.

Garberg har som leder hatt ansvar for å coache og inspirere selgere. Noen opplevelser har festet seg spesielt godt. I 1990 lanserte Valtra Mezzo-generasjonen på Røros, og her møttes det europeiske salgsskorporet i et tosfret antall kuldegrader.

– Det ble en spektakulær lansering og en opplevelse for livet. Året etter fikk jeg være med på mitt først jubileum da Valtra fylte 40 år, og siden har det jo blitt flere fram til årets 70-årsjubileum.

I 1992 ble Valtra landets mest solgte traktormerke for første gang. De siste fem årene har merket vært topp to i Norge, og Valtra toppet salgsstatistikken både i 2017 og 2020.

– Lille Norge har hele veien vært en sterk pådriver for utviklingen av Valmet og Valtra. Nå går vi spennende tider i møte og jeg tror norsk landbruk vil styrke seg i årene som kommer med et økt behov for egenprodusert mat. Jeg har fortsatt et sug etter å være med å konkurrere og gleder meg som en unge til årets storslåtte lansering av femte generasjon Valtra, sier Garberg. •

Smart-loader bruker samme maskinvare som Valtras andre frontlastere, i tillegg til to trykksensorer, to posisjonssensorer og en ECU-styreenhet inne i tverrbjelken. Til tross for alle de nye funksjonene, kan frontlasteren fortsatt betjenes på vanlig måte med joysticken.

To posisjonssensorer

AUTOMATISERINGS- OG KONTROLL-SYSTEM FOR FRONTLASTERE INTEGRERT I SmartTouch

Precision Lift & Load er en applikasjon (programvare) som gjør frontlasterarbeid tryggere, enklere, mer effektivt og mer nøyaktig. Det tilfører Valtras allerede utmerkede frontlastertraktorer nok en dimensjon. Smart-loader styringssystem opereres fra traktorens SmartTouch-display.

TEKST TOMMI PITENIUS FOTO VALTRA ARCHIVE

"Målet vårt var å gjøre appen så enkel å bruke som mulig."

Precision Lift & Load er markedets mest brukervennlige styringssystem for frontlaster. Appen inkluderer lasteskala, arbeidsområdegrensener, minneinnstillinger for forskjellige frontlasterposisjoner, ristefunksjon og demping av endeposisjon. Appen betjenes fra SmartTouch-berøringsdisplayet og krever ingen separate betjeningsorganer eller ekstra displayer.

– Målet vårt var å gjøre appen så enkel å bruke som mulig, så vi integrerte den i SmartTouch. Funksjonene og brukervennligheten er nøye finpusset, sier prosjektingeniør **Petri Hokkanen** sammen med bruksdesigner **Arto Riimala** og programvaredesignere **Jani Kortelahti** og **Ilkka Tonteri**, som deltok i utviklingen av det nye systemet.

Smart-loader bruker samme maskinvare som Valtras andre frontlastere, i tillegg til to trykksensorer, to posisjonssensorer og en ECU-styreenhet inne i tverrbjelken. Nøkkelrollen spilles av appen, som kombinerer dataene som samles inn av sensorene og overfører førerens ønsker til lasteren.

Sikkerhet, brukervennlighet og effektivitet

Precision Lift & Load forenkler arbeidet for både bønder og entreprenører. Lastervekten gjør for eksempel det mulig å tildele fôr til husdyr med ekstrem nøyaktighet i henhold til en bestemt oppskrift, eller kunder som skal faktureres i henhold til de nøyaktige vektene av korn eller annen vare, målt i kilo.

Den automatiske vinkelkontrollen og øvre og nedre grense for lasterbevegelser gjør arbeid tryggere på trange steder. Lasting er også lettere når systemet automatisk tar seg av øvre og nedre grense. Endeposisjonsdemping reduserer slitasje på både traktoren og frontlasteren og gjør arbeidet mer behagelig.

Precision Lift & Load vil snart være tilgjengelig på alle G-, N- og T-serietraktorer med SmartTouch-armlene – direkte fra fabrikk. I fremtiden vil denne smarte appen også gjøres tilgjengelig som et ettermonteringssett for 5. generasjon SmartTouch-traktorer. •

Funksjoner i Precision Lift & Load

Vekt-skala

Lasteren veier nøyaktig hver skuffe, ball eller pall. Vekt-skalaen kan også legge til ønsket antall løft, for eksempel for å beregne totalvekten til en last. En målvekt kan stilles inn på skalaen, og SmartTouch viser hvordan målvekten fylles skuffe for skuffe ved lasting. Vekten teller også antall veiinger, slik at føreren kan se for eksempel hvor mange baller som er lastet på slutten av dagen. Dataene kan for eksempel lagres på en USB-minnepenn og overføres til entreprenørens faktureringsystem.

Automatisk vinkelkontroll (AAC)

Vinkelkontroll gjør det mulig for fører å stille inn ønsket posisjon for lasterarmene og redskap og legge det i systemets minne. AAC gjør det enkelt å finne riktig posisjon når du for eksempel kjører med snøplog. Av sikkerhetsmessige grunner beveger frontlasteren seg imidlertid ikke automatisk til ønsket posisjon. I stedet må føreren bevege lasteren til den stopper i ønsket posisjon. Når lasteren stopper i innstilt posisjon, blir funksjonen slått av, slik at lasteren kan justeres ytterligere.

Arbeidsområdegrensener (WRL)

Arbeidsområdegrensener kan settes for lasterarm og redskap slik at de ikke overskrides. Når du arbeider inne i en lav bygning kan for eksempel lasterens maksimale løftehøyde begrenses. Arbeidsområdegrensener kan stilles inn for lasterarm, redskap eller begge deler. Når ingen grenser er påkrevet, kan funksjonen slås av ved å trykke på en knapp på joysticken.

Ristefunksjon

Frontlasteren har en justerbar ristefunksjon. Ved å bevege joysticken sidelengs, kan føreren velge en rask vibrasjon eller langsommere risting. Risting gjør at jord kan såldes ut, og det for eksempel kan spres sand på isete veier.

Endedemping (EPD)

Endeposisjonsdemping forhindrer at frontlasteren ved et uhell treffer den maksimale øvre eller nedre posisjon. Lasteren vet når hydraulikksylinderen når endeposisjon (satt verdi), og demper bevegelsen kort før endeposisjonen. EPD gjør arbeidet jevnere og reduserer slitasje på maskinen.

VALTRAS SKREDDERSYDDE SERVICEBIL

En velutstyrt servicebil kan hjelpe deg der det trengs, også ute på jordet. Her presenterer vi den imponerende skreddersydde servicebilen til Valtra-forhandleren i Pirkkala, Finland. Varebilen er fullt utstyrt av mekanikere Marko Siltala og Matti Lyytikäinen for å dekke deres individuelle behov. Den brukes ikke bare for å betjene traktorer, men også hogstmaskiner og andre landbruksmaskiner. I tillegg til alle standardverktøyene, kan bilen også utstyres med tyngre utstyr, som sveiseapparat og serviceutstyr for klimaanlegg.

TEKST OG FOTO TOMMI PITENIUS

Førerhusfiltre for traktorer lagres under forsetet. Servicebilen har også et utvalg av oljefiltre for alle Valtra-modeller fra 1995.

En elektrisk kompressor leverer trykkluft til for eksempel å blåse opp dekk og rense radiatorer og strømkontakter. Trykkluftslangen på 25 meter er viklet opp nær skyvedøren, slik at den kan trekkes ut uten å måtte åpne døren helt.

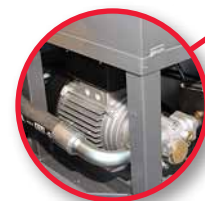
En arbeidslampe med magnetfot og lang kabel kan plugges inn i en kontakt som er praktisk plassert i sidestolpen på sidedøren.

Elektrisitet leveres av en generator. Servicebilen kan også kobles til separate strømnett. Den har i tillegg inverter og batteriladere for forskjellige verktøy, for eksempel batteridrevne muttertrekkere.

Håndverktøy oppbevares i lange skuffer som åpner ut mot sidedøren. Dette eliminerer behovet for konstant å gå inn og ut av bilen for å hente verktøy, ettersom de kan nå mens du står utenfor bilen. Alle verktøyene har sine egne lommer i tilpasset skummateriale. Dette gir trygg oppbevaring, og gjør det enkelt å se om det mangler noe verktøy.

En elektrisk pumpe leverer smøreoljer til slange/fyllepistol. Hver av de tre oljetypene har egen slange/fyllepistol med nøyaktig måler.

Servicebilen er den korteste og laveste Volkswagen Crafter-modellen med firehjulsdrift, slik at den kan komme til også på jorder og dårlige skogsveier.

Servicebilen har faste tanker for 75 liter FS-motorolje, 150 liter XT60 + transmisjonsolje og 75 liter 80W-90 LS framakselolje. Spillolje samles i 60-liters fat.

En selvkjørende traktor har en rekke bruksområder både militært og i sivil sektor.

NORSKUTVIKLET SELVKJØRENDE VALTRA

I samarbeid med Forsvarets forskningsinstitutt og den norske teknologibedriften Yeti Move er Valtra med på utviklingen av selvkjørende traktorer for bruk i blant annet Forsvaret. De første forsøkene viser lovende resultater.

TEKST OG FOTO LARS OVLIEN

– Vi har jobbet med ulike autonome kjøretøyer siden 2016. Nå er vi i testfasen av en fabrikklevert Valtra T234 Direct, som ubemannet kan følge etter et ledekjøretøy. Det er en helt vanlig fabrikklevert Valtra-traktor med kamerateknologi fra Forsvarets forskningsinstitutt og programvare fra oss, forteller **John Emil Halden**, Chief Operating Officer i den norske teknologibedriften Yeti Move.

I begynnelsen av mars ble den selvkjørende traktoren prøvekjørt på Eggemoen flyplass utenfor Hønefoss, utstyrt med Nokian vinterdekk, en FMG krokkløfthenger og transportkasser fra norske *Krokkasser.no*

– Vi tester autonom kjøring der vi har festet en stor QR-kode på ledebilen. Et kamera i traktoren leser av symbolet og traktoren følger etter, men vi kan også benytte for eksempel GPS-teknologi.

Valtra har lang erfaring med leve-

ranser til Forsvaret i en rekke land og kan levere ferdig utstyrte traktorer fra fabrikk. Det gjør det enkelt og rimelig å utstyre en traktor sett i forhold til alternativene.

– I første omgang ser vi på bruk til forsyninger ut til fronten, men det ligger en rekke muligheter for bruk av kommersielle traktorer i Forsvaret, forklarer **Katrine Mygland Dybwad**, seniorrådgiver i Forsvarets forskningsinstitutt.

I teorien kan en ledebil ha en hel kolonne av autonome traktorer bak seg. Og bruken av autonome traktorer er ikke begrenset til militært bruk.

– Valtra har standard GPS-teknologi som gir nøyaktighet ned til noen få centimeter, og det er enkelt for oss å koble oss på styresystemene. Det gjør det enkelt og rimelig å konfigurere en Valtra for autonom kjøring. Bruken kan like gjerne være flyplassvedlikehold,

gressklipping eller en rekke andre ting, og det er ingenting i veien for at en slik traktor kan benyttes som en helt vanlig traktor ved siden av. Noe som gir et bedre utnyttelse og høyere annenhåndsverdi, understreker Halden. •

John Emil Halden i Yeti Move, Katrine Mygland Dybwad fra Forsvarets forskningsinstitutt og salgssjef Tor Jon Garberg fra Valtra under testkjøringen av en autonom Valtra T234 Direct på Eggemoen i mars 2021.

Landbrukets fremtid

ENDRINGER I LANDBRUKET ENDRER OGSÅ BRUKEN AV TRAKTORER

Verktøy for presisjonslandbruk, som Valtra Guide og Task Doc, kan hjelpe bønder til å oppnå bedre resultater og nå målene som er settet av samfunnet.

Farm to Fork-strategien i European Green Deal setter strenge mål for landbruket – styrt av landbrukspolitikken. Disse endringene vil også merkes i traktorbransjen de neste ti årene.

TEKST TOMMI PITENIUS FOTO VALTRA ARCHIVE

Alle Farm to Fork-mål deler et felles mål – å beskytte miljøet. Samtidig fortsetter den globale befolkningen å vokse med rundt 80 millioner mennesker hvert år, og alle må mates.

– Vi må fremdeles produsere minst like mye mat, selv om det å begrense bruken av gjødsel og plantevernmidler i utgangspunktet vil redusere avlingene. Cirka 40 millioner hektar dyrbar jord i EU skal overføres til økologisk produksjon, noe som også vil redusere avlingene. Dette legger stort press på bøndene, sier produktspesialist **Sam Hardy**.

EUs Green Deal-prosjekter vil ha innvirkning på for eksempel jordbearbeiding, gjødsling, plantevern, sporlinje-planlegging. I tillegg blir det sterkt fokus på tidspunkt, nøyaktighet og dokumentasjon av alt traktorarbeid.

– Task Doc, Valtra Guide, Section Control og Variable Rate Control kan alle bidra til å nå disse målene. Disse systemene gjør det mulig å redusere næringstap og gjøre bruken av plantevernmidler og gjødsel

mye mer presist, legger Hardy til.

Presisjonsbearbeiding og vekstskifte

Målene oppnås ved å kombinere flere metoder avhengig av gården og produksjonen. Bruk av plantevernmidler kan reduseres, for eksempel ved hjelp av mekanisk ugressbekjempelse, mangfold i vekstskiftet, samt nøyaktig målretting mot plantevern til områder der skadedyr og ugress er til stede.

Bruken av presis Valtra Guide automatisert styring og ISOBUS redskapsstyring er viktige bidrag til å oppfylle målene. For eksempel kan bearbeidings-dybden varieres automatisk i henhold til forskjellige jordtyper basert på GPS-data. Å bruke faste kjørespor for alle produksjoner vil også bli mer vanlig, da dette reduserer jordpakkingen. Generelt vil presisjonslandbruk, mer nøyaktig bruk av innsatsmidler og presis dokumentasjon av utførte oppgaver bli rutine for bønder.

EUs mål inneholder også visse motsetninger. For eksempel bør bruken av plantevernmidler redu-

seres. Problemet er at dette betinger mer jordbearbeiding, noe som vil øke CO₂-utslippene. Tilsvarende bør økologisk produksjon økes, men samtidig oppmuntres det til et mer plantebasert kosthold, noe som vil føre til mindre gjødsel for økologisk jordbruk.

– Vi utforsker løsninger på miljø- og politiske utfordringer som landbruket stiller. Selv om målene er tøffe, kan de nås med riktige verktøy og metoder. Samtidig skapes nye muligheter for vellykket landbruk, sier Hardy. •

Fire europeiske Farm to Fork mål for 2030:

- 25 prosent av det totale jordbruksarealet skal brukes til økologisk jordbruk
- 20 prosent mindre gjødselforbruk
- 50 prosent mindre næringstap
- > 50 prosent mindre plantevernmidler!

Trelleborg TM1060. For større avlinger.

Trelleborg TM1060 gir bedre effektivitet for traktorer fra 80 til over 300 hk. Dekkene minsker jordpakningen og øker produktiviteten. Beskytt dine avlinger som om de skulle være edelstener.

www.trelleborg.com/wheels

70 ÅR MED FARGERIKE TRAKTORER

Historien om Valmet- og Valtra-traktorer er ikke så ensfarget som for andre traktormerker. I 1988 introduserte Valmet som den første traktorfabrikken et bredt utvalg farger for traktorene. For første gang kunne kundene velge mellom fem forskjellige farger. Helt siden den gang har Valmet- og Valtra-kunder kunnet velge fargen de liker, men selv før dette hadde ikke alle Valmet-traktorene samme farge.

Historien til Valmet traktorer dateres helt nøyaktig 70 år tilbake – til 1951, da Valmet 15 ble introdusert. På den tiden var fargen helt rød, inkludert panser og traktorkropp. Disse helrøde traktorene ble produsert i ni år frem til introduksjonen av Valmet 361 i 1960. Den nye traktoren var også overveiende rød, bortsett fra at frontgrillen og underkanten på panseret var grå.

Den store endringen kom på slutten av 1960-tallet, da Valmet lanserte 100-serien. Valmet-traktorer fikk da en ny farge: gult ble hovedfargen, mens traktorkroppen og frontgrillen var brun. Neste endring kom i 1971,

da Valmet 02-serien ble introdusert. Mens hovedfargene forble gulbrune, ble traktorkroppens brune farge også brukt på panseret.

Utseendet til Valmet-traktorer ble oppdatert på nytt i 1979 med lanseringen av 03-serien. Selv om modellnummeret fortsatt endte på 02 på noen modeller, blir den nye serien generelt referert til som 03. De nye traktorene fikk lysere gulfarge, mens fargen på traktorkroppen og panseret ble en lysere nyanse av brunt. Det nye utseendet ble fullført med tillegg av en tredje farge: hvitt ble brukt på felgene og på førerhus-taket. Disse traktorene med hvite tak ble kjent som studentmodeller på grunn av deres likhet med hvite finske studentluer. Felgene på Valmet og Valtra har vært hvite siden 1979.

Den røde fargen kom tilbake med lanseringen av den nye nordiske Volvo BM Valmet i 1982. Traktorkroppen, frontgrillen og panseret på den nye 05-serien ble lakkert sort, felgene forble hvite og sidepanelene og førerhuset ble lakkert rødt. På

Siden introduksjonen av 05-serien i 1988 har Valmet- og Valtra-traktorer vært tilgjengelige i en rekke farger.

den mindre 04-serien forble takfargen hvit fra forrige oppgradering, men ellers var fargene de samme som på 05-serien. Modellbetegnelsen var i hvitt på sidepanelet. Den neste synlige endringen kom i 1986, da navnet gikk tilbake til Valmet. Fargene forble de samme, men modellbetegnelsen på sidepanelet kom på svart bakgrunn.

Fargevalg som på biler

Den siste og mest avgjørende forandringen kom med introduksjonen av et komplett utvalg av farger i 1988. Kundene hadde nå fem forskjellige farger å velge mellom: rødt, blått, gult, grønt og hvitt. De nye traktorene ble identifisert med modellbetegnelsen på sidepanelet, der bakgrunnen tilsvarte traktorens hovedfarge.

De samme fargene har også blitt tilbudt på traktorene produsert ved den brasilianske fabrikken. Da driften startet der i 1960, var alle Valmet-traktorene røde. Den nye 600 D-modellen var også overveiende rød, bortsett fra at frontgrillen og underkanten på panseret var grå. Farge-skjemaet samsvarte nøye med det som ble brukt på traktorer produsert i Finland. De påfølgende 60 id- og 80 id-modeller var gule. Valmet- og Valtra-traktorer produsert i Brasil har siden den gang stort sett vært gule.

Siden 1988 har Valtra-kunder kunnet velge farge på traktoren. Valtra traktorer har også vært tilgjengelig i spesielle farger for spesifikke bruksområder, for eksempel gul eller oransje for veivedlikeholdsoppgaver og militærgrønt for Forsvaret. Siden fargen på traktoren faktisk er viktig i mange jobber, har Valtra gitt kundene frihet til å velge. •

Herman Tollaksen er opptatt av å gjøre en grundig jobb når han tar på seg oppdrag for kommuner, bedrifter eller private.

RIGGET FOR SKOGSARBEID

Tollaksen Skogsservice på Haugalandet har spesialisert seg på vanskelige ryddeoppdrag for kommuner, bedrifter og private. I fjor investerte han i en skogsriggeret Valtra N174 Direct med Kesla kran og Kesla 144ND tømmervogn.

TEKST OG FOTO LARS OVLIEN

– Helt siden oppveksten har jeg hatt en voldsom interesse for denne typen jobber. Jeg begynte å produsere ved for bekjente, noe som utviklet seg til å fjerne vanskelige trær for private og bedrifter. I dag er hoveddelen av oppdragene mine for lokale kommuner. Jeg rydder en del friområder, parker og turstier for kommu-

nen for vindfall og lignende, og da er det viktig å ta hensyn til publikum, forteller **Herman Tollaksen** i Tollaksen Skogsservice.

I fjor sommer investerte den sindige Haugalendingen i Norges mest solgte traktor, en Valtra N174 Direct. Den har full skogspakke, Kesla-kran og en Kesla 144ND tømmervogn fra Eiksenteret Haugesund.

– Dette er den femte Valtra-traktoren jeg har kjøpt. En av hovedgrunnen til at jeg kjører Valtra er TwinTrac vendbart fører sete, som gir god ergonomi og en svært komfortabel sittestilling når jeg jobber med kranen. I tillegg gjør luftdempet

framakselfjæring at den er mye roligere når jeg kjører langs vei.

Tollaksen er en engasjert og teknisk interessert kar som trives godt med jobben sin.

– Kombinasjonen Valtra og Kesla er fryktelig praktisk, da styresystemet snakker godt sammen og jeg kun trenger å forholde meg til én leverandør.

Fem års fabrikkgaranti fra Valtra gir en ekstra trygghet.

– De siste gangene har jeg byttet ut traktoren etter garantitiden, og med mitt bruk vil det si cirka fem år. Eiksenteret Haugesund har dessuten bra service og er hyggelige og stiller opp når jeg trenger det, noe som er viktig når du som meg driver for deg selv og er avhengig av at utstyret fungerer, understreker Tollaksen. •

Tollaksen har en skogsriggeret Valtra N174 Direct med TwinTrac utstyrt med en Kesla-kran.

Brødrene Sondre (til høyre) og Anders Wolden Melhus ser lyst på å drive gård og leiekjøring sammen. Hjemme på tunet står det tre Valtra-traktorer som sørger for en effektiv arbeidsdag.

BRØDRE SATSER PÅ FAMILIEGÅRDEN

20 år gamle Sondre Wolden Melhus og storebror Anders ønsker å utvikle gården Fagerhauglökkja. Sammen med foreldrene har de etablert AS for leiekjøring og de håper å kunne bygge nytt fjøs til ammekyr og sau. Med seg har de tre Valtra-traktorer.

TEKST OG FOTO LARS OVLIEN

– Jeg visste ganske tidlig at jeg ville satse på gårdsdriften. I dag har vi i overkant av 300 vinterforede sauer, rundt 30 ammekyr og cirka 40 kalver til oppføring. I tillegg har vi grasproduksjon til eget bruk, forteller **Sondre Wolden Melhus** fra Oppdal.

Bare 20 år gammel er han i full gang med gårdsdriften sammen med resten av familien. Det inkluderer faren **Øyvind Melhus**, moren **Kristin Wolden** og den tre år eldre storebroren.

– Min interesse ligger litt mer på maskiner og utstyr. I tillegg til gårdsdriften har vi etablert Wolden Melhus AS, som tilbyr leiekjøring. Det går hovedsakelig i grasproduksjon og gjødselhåndtering i sesongen og snøbrøyting om vinteren, forteller **Anders Wolden Melhus**.

Da han var 15 år kom den første Valtra-en inn på tunet, en N141.

Siden har det hovedsakelig gått i finske traktorer.

– Vi har en N163 og T174 som vi bruker som allround-traktorer, samt en ny T234 som vi bruker til de tyngste jobbene, som for eksempel gjødselvogn og rundballepresse. Alle har Direct-kasse og ofte spiller det ingen rolle hvilken traktor vi velger. Valtra er uansett lettkjørte og anvendelige traktorer, sier Sondre.

– Selv om den nye T-serien er stor og romslig er den sinnsykt smidig. Og SmartTouch-armlenet er veldig brukervennlig. Så har vi veldig god hjelp i selger **Jan Eirik Holden**, som er bonde selv og vet hva han driver med. Eiksenteret Oppdal har også flinke mekanikere som hjelper til hvis det trengs, legger Anders til.

De to brødrene trives i hverandres selskap og ser lyst på framtiden.

– Vi er begge ivrige på å utvikle driften her, og med leiekjøringen har vi både et ekstra bein å stå på og lærer samtidig mye når vi er ute og kjører hos andre. Vi tilbyr leiekjøring innen landbruk og anlegg, da mest graving og massetransport. Nå er vi i planleggingsfasen for å bygge nytt fjøs og ser klart en fremtid i å drive med dette, sier Sondre. •

De to brødrene Wolden Melhus synes Valtra T234 Direct er en romslig, smidig og sterk traktor som er enkel å bruke.

TRE UNGE KVINNER FANT FELLES HOBBY I GAMLE VALMET- TRAKTORER

TEKST TOMMI PITENIUS FOTO VALMET MARTAT

Anne Ronkainen, Inka-Milla Kekki og **Jenna-Janika Kekki** har blitt et lite fenomen i sosiale medier. De tre unge kvinnenenes interesse for klas-siske Valmet-traktorer blir også lagt merke til på lokale traktorarrange-menter. Mens noen kanskje synes det er rart at unge kvinner er interes-sert i gamle traktorer, anser Anne og de to søstrene Inka-Milla og Jenna at hobbyen deres er det mest nat-URLige i verden – de er jo oppvokst blant gamle traktorer.

Anne Ronkainen, Inka-Milla Kekki og Jenna-Janika Kekki, hvordan kom Valmet-hobbyen i gang?

– Familiene våre har alltid vært opp-tatt av gamle traktorer, spesielt Valmet. Vi ble venner for noen år siden etter å ha møtt hverandre på traktor- og kulturarrangementer. Høsten 2016 gikk vi sammen og be-gynte å filme vår første felles jule-kalender på YouTube. Uten noen spesiell grunn begynte folk å refe-rere til oss som Valmet Martat, etter den finske kvinneforeningen, og der-med hadde vi navnet.

Hva slags aktiviteter er Valmet Martat involvert i?

– Vi deltar på traktor- og kulturarrangementer over hele Finland,

men selvfølgelig var det færre av dem i 2020 på grunn av koronaepi-demien. Mens vi i et typisk år deltar på over 30 arrangementer, deltok vi i fjor på mindre enn ti. I tillegg til å presentere våre historiske Valmet-traktorer, demonstrerer vi også gamle arbeidsmetoder. Vi har også orga-nisert veldedighetsturer til fordel for eksempel barnefamilier med kreft, og fuglereservatet i Heinola. Vårt neste prosjekt er å vise frem Valme-tene våre på for eksempel alders-hjem, samt å støtte omsorgsperso-ner. Disse arrangementene involve-rer alltid andre entusiaster med egne maskiner og programmer. De varer vanligvis hele dagen og betyr mellom 60 og 200 kilometer kjøring.

Anne Ronkainen, Jenna-Janika Kekki og Inka-Milla Kekki har Valmet som hobby. Hver av dem har sin egen Valmet 20-traktor og mange andre historiske maskiner.

Hvilke Valmet-modeller har dere?

– Vi har hver vår Valmet 20. I tillegg har Inka-Milla en Valmet 872 skogs-maskin som fremdeles brukes fra tid til annen til å hente ut vindfall og ved. Anne har fremdeles en Valmet 20 som hun pleide å sitte på med da hun var liten, samt «HubbaBubba», en rosa Valmet 20 drevet av en 1,9-liters dieselmotor fra en Volks-wagen Polo. Annes far har også en Valmet 20 og en Valmet 361D som han arvet etter sin egen far. Inka-Millas og Jenna-Janikas mor har i sin tur en Valmet 502. Til sammen har familiene våre mange traktorer, maskiner og prosjekter!

Hvilke andre hobbyer har dere foruten gamle Valmet-er?

– Ved siden av jobbene og studie-ne våre har vi ikke tid til mye annet. Anne har et svært spesielt yrke – hun er finsk tegnspråkstolk. Inka-Milla studerer jordbruk og Jenna-Janika er fortsatt inne i sitt siste skoleår. Familien til Inka-Milla og Jenna-Janika har også organisert mange arrangementer på Vanha Savotta historiske senter, hvor de også selger tradisjonelle klær. Valmet Martat er bare en gruppe venner og ikke en offisiell forening eller virksomhet. •

Se hele kolleksjonen fra Valtra: www.shop.valtra.com

Valtra Collection

DEN NYE GENERASJONEN G-SERIE ER NÅ TILGJENGELIG SOM TRÅTRAKTOR

Denne tråtraktoren ser ut som en femtegenerasjon Valtra og har en slående metallic bronsefarge. Andre egenskaper inkluderer panser som kan åpnes og veltebøyle.

Den nye tråtraktoren er tilgjengelig med forskjellig ekstrautstyr som kan festes foran eller bak. Anbefalt for barn fra 3–10 år.

Tilgjengelig på nett fra shop.valtra.com eller fra din **Valtra-forhandler**.

Les mer på nett: valtra.no

Valtra-modeller

F-serien

MODEL	MAKS. HK*
F75	75
F85	85
F95	95
F105	105

A-serien

MODEL	MAKS. HK*
A75	75
A85	85
A95	95
A105	105
A115	115
A125	125
A135	135

G-serien

MODEL	MAKS. HK*	
	STANDARD	BOOST
G105	105	110
G115	115	120
G125e	125	130
G135	135	145

Alle G-seriemodellene er tilgjengelige med HiTech-, Active- eller Versu-transmisjon.

T-serien

MODEL	MAKS. HK*	
	STANDARD	BOOST
T145	155	170
T155	165	180
T175e	175	190
T195	195	210
T215	215	230
T235	235	250
T235 Direct	220	250
T255	235	271

T-seriemodellene er tilgjengelig med HiTech-, Active-, Versu- eller Direct-transmisjon, unntatt T255-modellen som er tilgjengelig med HiTech-, Active- eller Versu-transmisjon.

N-serien

MODEL	MAKS. HK*	
	STANDARD	BOOST
N135	135	145
N155e	155	165
N175	165	201

N-seriemodellene er tilgjengelig med HiTech-, Active-, Versu- eller Direct-transmisjon

S-serien

MODEL	MAKS. HK*	
	STANDARD	BOOST
S274	270	300
S294	295	325
S324	320	350
S354	350	380
S374	370	400
S394	400	405

*ISO 14396